

PAMÁTNÍK

TĚLOCV. JEDNOTY SOKOLŮ

V M. OSTRAVĚ-

HRABŮVCE

1903 - 1928

Tiskem Moravsko-slezské knihtiskárny v Mor. Ostravě, Haydnova 9.

Pozdrav.

Tak vysoko, kam zrakem zachytíš,
až ke mraku, jenž modrým vzduchem pluje,
odvážným letem, stále k slunci blíž
si sokol vyletuje.

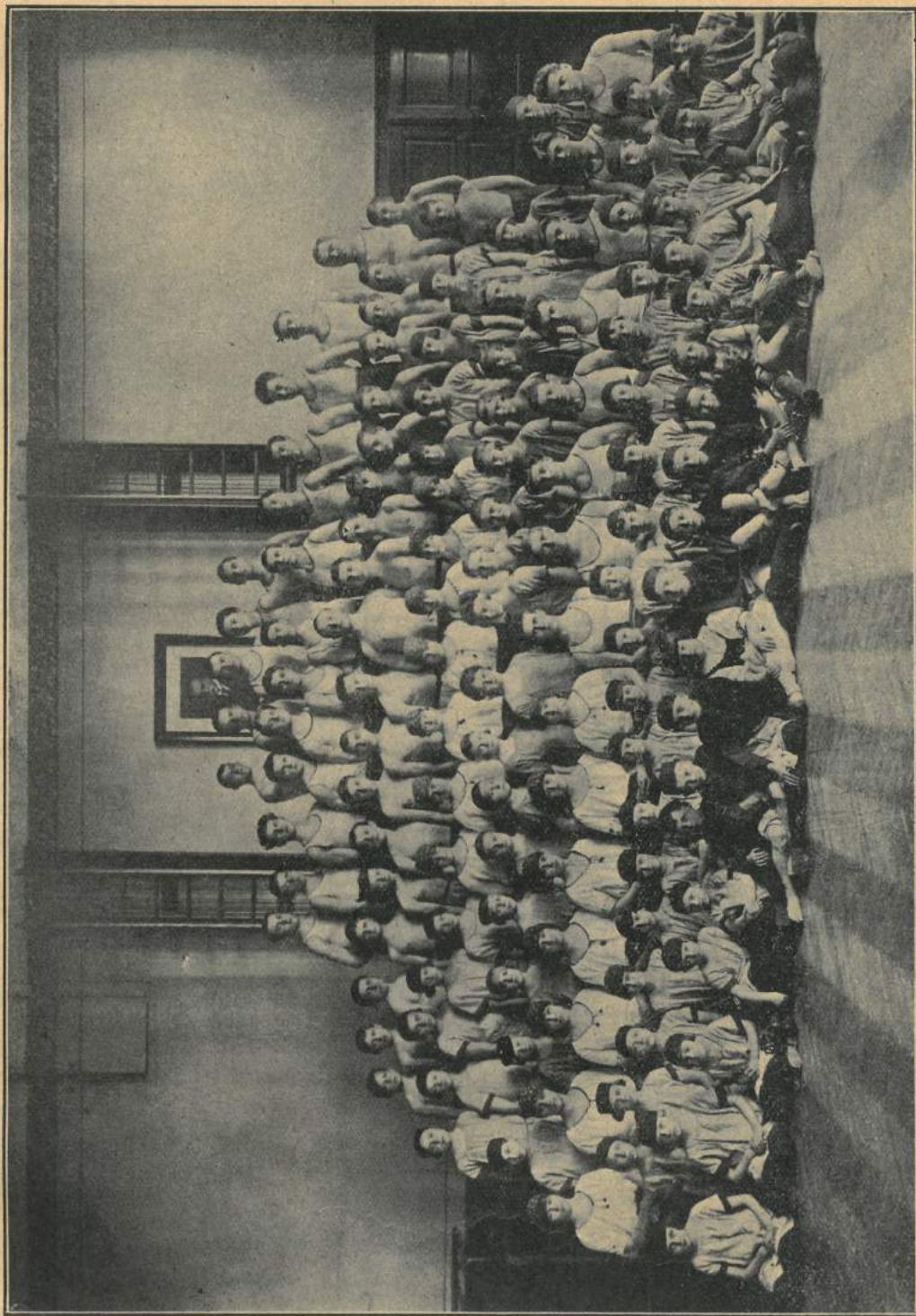
Má pod sebou pak celou naši zem,
zří lež i svár i křivdy nespočetné,
nad všecku zlobu hrdým rozmachem
on k jasným výškám vzlétne.

Je sokol čestný pták, je slunce syn
a jeho pohled nekalí se strachem,
perutí silnou bije do výšin
a netřísní se prachem.

Tak dobře, sokole, to zákon tvůj!
Ty nejsi zrozen z otrockého rodu.
Ať blesky bijí, ty si pamatuj,
že rosteš pro svobodu!

Měj čisté křídlo, srdce poctivé,
měj odvahu a přímé blesky v zraku —
a doletíš až v dálky zářivé,
sokole, silný ptáku !

V. Martínek.

Cvičící složky »Sokola« Hrabůvka v r. 1928.

Založení jednoty - rok 1903.

Trvalo dosti dlouho, nežli u nás zapustila kořeny myšlenka sokolské sebevýchovy. Příčinu toho dlužno hledati v tom, že v té době byla obec naše ještě nerozvitá a že původní obyvatelstvo domorodé bylo příliš konservativní a nepřálo novým myšlenkám. Přistěhovalé pak obyvatelstvo bylo příliš sociálně nesvobodné a zaměstnáno jen bojem o skývu chleba, takže pro myšlenku sokolskou nemělo žádného porozumění.

Avšak neprojevovali stará generace náležitého pochopení pro pokrok, zcela jinak se to mělo s generací mladší, hlavně ze selských a řemeslnických rodin. Tato byla již ve školách vedena k národnímu citění a pak stykem s mládeží z jiných okolních obcí poznávala, jak se jinde národně a pokrokově již pracuje. Blízkost Mor. Ostravy, zvláště pak Vítkovic, s nimiž je obec naše odedávna těsně spjata a kde obyvatelstvo stále vzájemně přechází — a kdež v té době vyvíjely jednoty sokolské již horlivou a cílevědomou činnost, nemohla zůstati bez přitažlivosti k obci naší. Zejména u bystřejších hlav tehdejší naší mládeže nezůstalo toto hnutí bez povšimnutí a proto sdružila se v r. 1890 ve spolek zvaný »Omladina«, který za svůj úkol vytkl sobě národní a vzdělávací činnost. Touto činností a vhodnými zábavami chtěl čeliti proti škodlivým vlivům, jimž mládež zpravidla podléhá.

A tak tuto »Omladinu« můžeme považovati za přímého předchůdce »Sokola«, neboť z jejích řad vyšel popud k založení jednoty u nás a téměř všichni členové »Omladiny« stali se členy »Sokola«.

Tehdejší předseda »Omladiny« Josef Doležel přiměl tehdejšího starostu p. Jana Golata, že svolal ustavující schůzi na den 22. února r. 1903 do Obecního hostince.

Schůze byla četně navštívena a zastoupeny byly též jednoty vítkovická a mor.-ostravská svými členy. (Tato 16ti.)

Předsedou schůze zvolen starosta obce p. Jan Golat, zapisovatelem p. Josef Doležel. Přítomný, známý sokolský pracovník, br. dr. Šavřda z jednoty ostravské ve svém nadšeném proslovu vyložil smysl a důležitost Sokolstva pro český národ. Po jeho upřímném proslovu bylo zřejmo, že promluvil k srdci všech účastníků, neboť se ihned přihlásilo 67 přítomných za členy nového spolku. Bylo viděti, že se uznává potřeba sokolské výchovy a že i u nás najde se dosti obětavých pracovníků pro ni.

Po přečtení a schválení stanov dostal spolek název »Tělocvičná jednota Sokol v Malé Hrabové«, jak se ještě naše obec před 20 lety nazývala. Provedeny první volby aklamací a jsou zvoleni: starostou Jan Golat, rolník a starosta obce, jenž v čelo jednoty postaven váhou svého postavení. Místostarostou zvolen Ludvík Kněžíček, poštovník, náčelníkem Fr. Schneider, učitel, jednatelem Jos. Doležel, písař (do 11./VI. t. r.), pak Bohdan Trapl pokladníkem, Alois Rožnovský, krejčí, knihovníkem, Cyril Pěčka, dělník, hospodářem Alois Laurenčík, zámečník. Do výboru zvoleni: Václav Jaroš, nadučitel, Jos. Klega, rolník, Ludvík Pěčka, dělník, Bohdan Trapl, zámečník a Fr. Vantuch, dělník; náhradníky: Emil Staniš, Aug. Kazar, Vilém Chýlek, Fr. Dutkiewicz. Revisory účtů: Leop. Knop a Al. Laurenčík.

Spolková i cvičební místnost byla v Obecním hostinci. V prvé výborové schůzi bylo usneseno, aby při schůzích a ve spolkové místnosti oslovovali se členové »bratře« a projevena zároveň touha po očistě naší mateřštiny, která místním nářečím s přimíseným množstvím germanismů

byla velmi znešvařena. Přijat tedy návrh, aby za každý pronesený germanismus vybirána byla pokuta 2 hal. do spolkové pokladničky. Taktéž mělo býti dbáno, aby schůze výborové konány byly přesně v určenou dobu a za plné účasti členů. Opoždění nebo neomluvená absence pokutována na 10 a 20 hal.

Lze celkem říci, že vůbec pronešeno bylo mnoho pěkných návrhů a slibných nadějí do budoucna — ale že se zapomínalo na všechny překážky, s nimiž mladé jednotě bude nutno bojovati. Prvé obtíže ukázaly se s pořizováním cvičebního nářadí. Cvičení se začalo za pomoci bratrů z jednoty vítkovické, kteří k nám do cvičení docházeli, radili i učili; nebylo však na čem cvičiti. Členstvo bylo chudé a nijakého fondu nebylo. Byla podána žádost obecnímu výboru, aby přispěl peněžitou podporou k zakoupení nejnútnejšího nářadí — leč obec neměla dosti prostředků a snad ani dosti dobré vůle, aby mladé jednotě pomáhala. Požádána tedy jednota ostravská, aby poradila, kam se obrátiti a případně převzala ručení. Po jejím doporučení učiněna objednávka u fy Vindyš v Praze v březnu a nejpotřeb. kusy opatřeny. Účet zapravován ve splátkách, kteréžto, jak ze zápisů vysvítá, posílány byly nepravidelně a často po několikerém upomínání. (Zakoupeny též sokolské odznaky, legitimace, stanovy, šerpy, trubka a dva obrazy našich zakladatelů: Fügnera a Tyrše.

Cvičební činnost vyvíjela se zvolna a nepravidelně se prováděla. Ač na výborové schůzi (8./II.) stanoveno, že se bude cvičiti 3krát týdně (úterý, čtvrtek, neděle) stýská

si horlivý náčelník br. Fr. Schneider, že se cvičí málo a nikoli s takovým nadšením, jak bylo slibováno. Součet cvičících členů na konci roku 1903 — průměrná návštěva za hod. 11, cvičebních hodin za rok 113, — cvičitelský sbor měl 9 členů.

V březnu t. r. zřízen první dorost mužský: studenti: Jaroš Václav, Klega Ludvík, Sobek Josef, dělníci: Dutkiewicz Fr. a Najzar Rudolf.

Jak již podotčeno, ve výborových schůzích vytyčeno mnoho krásných hesel, avšak pozdější ochablost kontrastuje s původním nadšením. Ochablost jevila se nejenom v činnosti cvičební, ale i vzdělávací. Ve schůzi 14./VI. t. r. zúčastnila se jednota cvičení okrsku 7 členy v kroji a 9 cvičenci.

Ve schůzi výboru 20./III. usneseno pořádati cyklus přednášek, bohužel, neuskutečnila se ani jedna.

Slabou náhradou bylo, že se jednota vzhopila k uspořádání veřejného cvičení dne 9./VIII. s pomocí bratrů z okolních jednot: Vítkovic, Mor. Ostravy a Krušovic. Vystoupilo 14 bratrů ve slavnostním kroji, cvičila dvě družstva, 16 cvičenců. Dne 18. října uspořádána byla taneční zábava, aby spolkové finance se zotavily.

Celkový stav jmění jevil se koncem roku takto:

Úhrnný příjem	700.27 K
Úhrnné vydání	583.31 K
Pokladniční hotovost	116.96 K.

Počet členstva koncem roku činil 50: 23 přispívajících a 27 činných.

Od založení jednoty do r. 1913.

Je jisto, že myšlenka založení naší jednoty dozněla v hlavách našich Omladinářů za nadšení, které proudivo ostravskými ulicemi r. 1902. Slet M. S. O. S. a výlet Č. O. S. toho roku v Mor. Ostravě konaný, uspořádal zakotvení sokolské ideje v Malé Hrabové.

Myšlenka tělovýchovy, po prvé r. 1903 v naší obec vnesená, zapustila své kořeny. Našla hned své vyznavače. Zpráva o cvičení mluví k nám jasně o počátečním úspěchu nové ideje. První náčelník jednoty Fr. Schnajdr, učitel a jeho nástupce Jan Tobola snažili se nadšeným cvičencům v jejich velikém zájmu vyjít vstříc. Jejich úsilovné snaze a také porozumění výboru podařilo se dosti brzo cvičební místnost, jež byla v Obecním hostinci (nyní hostinec br. Pochtiola) vybavití nejnужnějším nářadím. Stalo se v březnu, ale po dlouhém vyjednávání a prosbách. Nedostatek peněz, neboť členstvo bylo chudé a fondu nebylo, narazil velmi ostře na snahy nedočkavých bratří, kteří chodili cvičit do Vítkovic. Chladná skutečnost, hospodářská tíseň byla by ubila první nadšení cvičenců. Když ani obecní výbor, byv požádán o podporu na zakoupení nářadí, nepomohl, jednota obrací se k Sokolu ostravskému. Ten mladou jednotu zachránil. U fy. Vindyš se za ní zaručil a doporučil ji a tak nářadí konečně koupeno na splátky. Finanční tíseň zavinila často později nepravdělné splácní jmenované fě. Leč i přes tuto hospodářskou slabost, koupeno během prvního roku i drobnější nářadí tělocvičné a jednota koncem roku měla svou cvičebnu vybavenou dostatečně k prospěchu idee tělovýchovné. Chyběly jí však cvičitelé. Našli se brzo bratří, kteří z okolních obcí k nám docházeli a nacvičovali. Sluší podotknouti na př. br. A. Pavlisku, učitele, který docházel k nám z Hrabové. Velmi se také o zapracování jednoty zasloužili bratří z Vítkovic.

Tak za výpomoci okolních jednot konáno v srpnu první veřejné cvičení.

Pravidelně cvičeno už v r. 1904. Z té doby máme už přesné záznamy nejen o tělocvičné činnosti, ale i o vzdělávací práci, o níž se zasloužil nový vzdělávatel br. Č. Kovář, učitel. Vykonáno několik členských schůzí, na nichž přednášeli bratři domácí i z okolí (z Mor. Ostravy a z Vítkovic).

V tomto roce splynula »Omladina« s jednotou. Důsledkem toho získala jednota velikou knihovnu »Omladiny«. — Tím knihovna čítající přes 300 svazků, kdysi chloubou Omladiny, posílila jednotu hospodářsky a kulturně. Vzdělávací práce její byla takto postavena na širší a pevnější základnu. Zprávy knihovníka o tom svědčí.

Žel, že jednota na započaté dráze nestrvala. Neutěšený a zmatený stav v r. 1905 zaviněn byl osobními spory a stálými změnami činovníků. Dvě mimořádné valné hromady jsou pro rozhárané poměry tohoto roku charakteristické. Malichernými osobními třenicemi byla jednota donucena opustiti svou cvičebnu a přestěhovat se do hostince p. Haladeje. Že činnost tělocvičná za takového stavu trpěla, je jisto. K tomu stále změny náčelnictva (vystřídali se v tomto roce 2 náčelníci), působily na cvičící neblaze. Návštěva cvičení dle výkazů neklesla, ba stoupla. Také práce vzdělávací, již měl řídit projektovaný, ale ne vytvořený zábavní i hudební odbor, zůstala na výši minulých roků.

V roce tom konečně (díky zisku z okresového cvičení, pořádaného společně s vítkovickou jednotou, které u nás po prvé konáno), zapláceno nářadí objednané r. 1903. Zakupováno však pro cvičení dále jiné menší nářadí (tyče, praporky a j.). Tak jednota v tomto roce nezíská finančně mnoho, ač celkový příjem činil 2421.85 K,

neboť vydání se mu skorem vyrovnala. Zůstatek 125.33 K nebyl příliš slibný pro budoucnost.

Jevila se tedy nutnost šetřit. Žel, že dobrá tato snaha, zvláště v r. 1906 zdůrazňovaná, zvedla čistý příjem jednoty jen na 133.33 K. Poněkud větší vzrůst jeví se toho roku ve vzdělávací činnosti, zásluhou nového vzdělávacího odboru, složeného s několika mladých nezištných pracovníků, hlavně učitelů. Jich přičiněním a prací knihovníka br. Fr. Taubea, učitele, uspořádána knihovna, čítající již 359 svazků. Snaha vzdělávacího odboru organisovat kulturní činnost »Sokola« společně s místním »Haléřovým spolkem«, nebyla korunována zdarem. Rovněž snaha koupit jeviště ztroskotala.

Škoda, že v roce tom, kdy spolkový život, jsa zrcadlem urovnaných již poměrů vnitřních, utěšeně rostl, tak malá pozornost věnována byla tělocvičové. Dobré snahy nového náčelníka br. Jos. Šimečka narážely na netečnost a lhostejnost členstva. Veliký pokles cvičení, ač počet členstva stoupl na 74, nevěstil dobrou budoucnost tělocvičnému ruchu.

A následující rok 1907 končil první pětiletí jednoty nezdravě. Dětské nemoce, 5 let starého spolku propukly novou silou. Nešťastné osobní škorpění zadalo jednotě těžkou ránu. Stálé proměny v předsednictvu, prováděné na 2 mimořádných valných schůzích, ochromovaly spolkový život jednoty. Na počátku roku potěšitelná horlivost cvičební, změnami v náčelnictvu klesla, takže na veřejném cvičení musí cvičit družstvo z Mor. Ostravy. V. sletu v Praze konaného zúčastní se 3 bratři.

Velikou ranou kulturní činnosti sokolské bylo vystoupení učitelů z jednoty. Tím vzdělávací práce vážně ohrožena a rozháraný stav dovršen. Jen 2 přednášky a 2 divadla znamenala pro jednotu pokles proti minulým rokům. A jelikož ani finanční stav nebyl lepší (zaviněno mnoho také nepořádným placením příspěvků), končilo první pětiletí jednoty nepříliš růžově.

Není divu, že v novém roce 1908 jeví se zvýšená snaha z úpadku se pozvednout. Škoda, že nové a nové plány a myšlenky, během roku se rodící, nevešly v život. Založení ženského odboru oddáleno, utvořen jedině cyklistický odbor. Leč přece význam-

ným pro nový směr v jednotě, bylo zlepšení tělocvičné činnosti. Na všech župních sletech (v Prostějově, Kroměříži a Pol. Ostravě) jsou naši bratři čestně zastoupeni.

Vzdělávací činnost jednoty, zbavená domácích kulturních pracovníků, sestávala se 3 přednášek řečníků z Mor. Ostravy a 1 divadelní hry. Neméně důležitá byla tichá práce knihovníka. Knihovna jednoty vzrostla na 512 svazků a byla duševní potravou hlavně dorostu, který více četl nežli členstvo.

Nový velký pokles cvičení nastal v r. 1909, jenž zván je v zápise rokem »bouřlivým«. Necvičeno celé 4 měsíce. Špatný tento stav byl zase jen odleskem nových neblahých poměrů spolkových. Jednotě bylo zápasiti nejen s vnějšími odpůrci, ale i s vlastními členy. Charakteristickou pro celý rok mohla býti valná schůze, na níž nikdo nechtěl přijmouti volbu. Obnovené osobní spory byly by spolek přivedly na pokraj záhuby. Zachránili ho noví dobří pracovníci ve výboru, kteří energicky se chopili práce, aby stav jeho zlepšili. Jména osob jako Fr. Dubského, st., Met. Janouška a j. byly zárukou nového lepšího života.

Stará nemoc: malý zájem členstva, kterého nápadně ubylo, a k tomu špatná cvičební místnost, nebyly dobré podmínky pro sebe lepší snahy náčelníků, stále a stále se střídajících. Pokles cvičení dovršilo nové stěhování. Byla tedy nucena jednota propůjčit si zase místnost v hostinci, kterou rovněž před 2 roky opustila.

Čím více jednota klesala po stránce tělocvičné, více vykonáváno kulturně. Bouřlivý rok 1909 byl ve znamení divadla, neboť jednota měla v čele dobré herce a režiséry, kteří se ihned chopili práce. Ustanovili nový vzdělávací a zábavní odbor a sehráli 3 divadla. Knihovna v tomto roce upadla.

Po roce příprav následoval rok práce. Rok 1910 byl nejen rušným, ale i plodným. Hned na jeho počátku byl práci dán ráz heslem »Vše opravit«. Žel, že zase nedostatkem sil, mnoho plánů zůstalo neuskutečněno. Co vykonáno, »sedřeli« obětaví pracovníci (star. Kovář, Fr. Dubský, Fl. Víta a j.), kteří počínají se dívat do dokonalejšího hospodářství okolních jednot, aby »odkukáním« naučili se pracovat. A účinná snaha jejich byla přece úspěšná.

Návštěva cvičení u mužů stoupla, ač vystřídal se opět v jednom roce 3 náčelníci. Veřejné cvičení bylo slabé: museli vypořádat bratři z Vítkovic.

Ani vzdělávací práce nezůstala pozadu. Organisoval ji rozšířený zábavní odbor, jehož největším projevem činnosti bylo opět divadlo. Knihovna rozšířena sokolskými knihami, uvedena z neladu zase do pořádku. Po mravní stránce zajímavé je, že v roce tom hnutí po ostřízlivění zasáhlo naši jednotu. Výbor na jedné ze svých schůzí, žádá členstvo, aby v neděli nevyseřadávalo v hospodách, pařeništích to klepů i nekázně, jimiž jednota stále trpěla, ale scházivalo se ve spolkové místnosti.

Význačným činem v r. 1910 byl pokus o založení stavebního družstva. Nová tato myšlenka, stavba Sokolovny, která živena byla hlavně z obav před novým stěhováním, udělala v obci rozruch a v jednotě vzbudila nadšení. Ihned se hlásili zámožnější bratři a slibovali, že budou spolupracovat, že uspíší, darují atd. Škoda, že jen slibovali! K uskutečňování předčasně se vynořivšího plánu, mělo býti utvořeno stavební družstvo. Veřejná schůze za tím účelem svolaná, byla vlastními členy — rozbita. Myšlenka stavět Sokolovnu byla tím oddálena, ale žila dále v hlavách bratrů. Fond Sokolovny, jenž činil koncem roku 105 K, je toho důkazem. Celoroční zůstatek činil za rok 1910 178.91 K.

Velmi nepříznivě ve zdárný vývoj jednoty zasáhla změna cvičební místnosti r. 1911. Výbor už odedávna měl snahu cvičícím zaopatřit lepší cvičební místnost. Velmi výhodnou se zdála místnost ve školce, o kterou usiloval. Dostalo se mu povolení nářadí přestěhovat. Ale stará osobní zášť zavinila opět neúspěch a bratři museli s hanbou nářadí odvést jinam. Jednota byla bez útočiště. Uchýlila se do hostince p. Chýlka.

Že toto stěhování nebylo k prospěchu tělovýchovy, mluví k nám statistika o tělocvičné činnosti. V novém sídle cvičeno málo, někdy vůbec nic. Není divu, že jednota slabě se zúčastnila okrskového veřejného cvičení. Samostatná veřejná cvičení konána 2.

Také počet přednášek (1) v tomto roce poklesl. Vzdělávatelská práce omezuje

se více na drobnou práci kolportování pokrokových časopisů a tichou práci knihovníka. Vlivem pokrokových členů výboru zúčastňuje se jednota i ostatního veřejného života. V tomto roce, kdy dle zprávy obzvlášť důstojně a mohutně vyzněly Husovy oslavy, do života spolkového, zasahuje také protiklerikální ruch. Již valná schůze, na níž kritisována účast mnohých členů na »klerikální pompě a parádě«, byla toho svědkem.

Pokus ustavení stavebního družstva byl v r. 1911 korunován výsledkem. Utvořen stavební odbor, který ihned začal se informovat o prodeji stavebního místa, leč bez výsledku. Obecní výbor k neuskutečnitelným plánům Sokola choval se nepřátelsky. Fond na stavbu, stále zvětšovaný dary i pokutami, uložen do vítkovické záložny. Finanční tíseň nám charakterisuje případ, kdy bratři půjčují své peníze, aby pokladník mohl zaplatit účty.

Po zlepšení spolkové činnosti rok 1912 znamená pro naši jednotu úpadek a to všestranný. — Kusé a nepřesné jednatelské zprávy, v nichž se stále žaluje na nepořádek a nekonané schůze, jak výborové, tak členské, jsou výmluvným svědectvím, že jednota v tom roce živořila. A právě taková situace nutila zase činné bratry k uvažování o zlepšení. Největším zlem, alfou i omegou nezdaru jednoty bylo, že neměla stálou cvičební místnost. Palčivá tato otázka zaměstnávala mozky mnohých bratrů o nápravě. Jako ideál tanul jim vlastní stánek tělocvičný, o jehož stavbě samostatně po př. za spolupráce obecního výboru v tomto roce po prvé vážně přemýšleno. Zůstalo jen při slovech, kterými slibován celý rok pozemek, cihly, povoz a j. a skutek — utek!

Odstraněním dobrých pracovníků a nepřesností činovníků jednota klesala. Nejvíce za všech 10 let trvání jednoty pokleslo cvičení, nikoli vinou obou náčelníků. V zápise čteme příčinu: necvičilo se pro nevyhovující místnost a pro nepříznivé počasí. A přirozeně s úpadkem cvičení klesla i činnost vzdělávací.

Jediným větším úspěchem tohoto z nejsmutnějších roků života jednoty bylo založení ženského odboru, jehož první cvičitelkou byla s. Martincová, učitelka.

Jinak úpadek roku 1912 byl vskutku všestranný, neboť i finanční. Pro deficit musela si jednota vyzvednout uložené peníze ze záložny. Sáhuto bylo tak na stavební fond.

Uplynulo již skoro 10 let od založení jednoty, která vstupovala do jubilejního roku a přece nestála dosud na pevné základně. — Stále sebou zmítala. Vývojová čára její nešla nahoru, ale pohybovala se stále dokola. Bylo nutno, aby v slavnostním roce nový tvůrčí život opět v jednotě zazářil. Předně, aby nový ruch v tělocvičně nepochopenou myšlenku tělovýchovy vzkřísil, a tato vydala své plody, které by se mohl Sokol v prvním desetiletí čestně na veřejnost ukázat.

A vskutku, po pronajetí nové místnosti, bývalé »staré školy«, kterou noví nadšení bratři upravili ke cvičení, návštěva cvičení soupla a byla pravidelná. Mezi jinými jistě zásluhou nového náčelníka Jos. Pěčky, který vedl jednotu celý rok a nového starosty br. Fl. Vítý a jeho náměstka Jos. Grygara. Celý rok uplynul jen v samých nácvicích, jednak na jarní jubilejní cvičební večírek a podzimní tělocvičnou besedu, jednak na slet do Mor. Ostravy. Veřejné cvičení po prvé v roce tom neko-

náno. Také ženy pilně cvičily; záznamů o jejich cvičení však není.

Rovněž spolkový život veden do normálních kolejí. Po 2 letech konána opět členská schůze a nový zábavní odbor se vzdělavatelem Jos. Hasilikem, učitelem a později J. Bohušem, učitelem v čele, zahájil novou akci vzdělávací. Také knihovna (jež velmi rozšířena o technickou část) zdárně vedená, připravovala dorost i členstvo novému lepšímu životu.

I finanční stav jednoty se zlepšil. Celkový příjem činil 666.01 K, vydání 454.02 K, zbytek 214.99 K; v záložně uloženo bylo 400 K, cestovní fond činil 20 K; úhrnem činilo jmění koncem r. 1913 634.99. Mimo to jednota měla už v r. 1911 pojištěnou knihovnu na 2030 K, a pojistku na 200 K na desky.

Přes deset let uplynulo od založení jednoty. Polovina dětského toho stáří byla dobou růstu, polovina zas dobou umírání. Díky, že našli se vždy buditelé, kteří burcovali a nové cíle vytyčovali.

Dobu dětských nemocí měla jednota za sebou. Bojem a zkušenostmi zocelena vstupovala do budoucna. Vedoucí členové výboru poskytovali bezpečnou záruku, že vývoj Sokola v Hrabůvce u V. půjde podle sokolského: »Stále výš!«

Léta 1914-1918.

Léta předešlá, snahou vždy několika bratří prospěti dobré věci, utužila jednotu celkově natolik, že vstupovala do r. 1914 zdatně připravena, do roku pilné práce, českojazyčné Sokolstvo, konající slet v Brně, mimo jiné krajské a župní podniky, také přípravy Husových oslav. Valnou hromadou zvolení bratří plně pochopili úkol v ně kladený, zvláště br. starosta Bohuš Jos., učitel a Pěčka Jos., náčelník. Tito dva po prvé od trvání jednoty ruku v ruce pracovali, by dobré jméno jednoty očistili od předsudků místního obyvatelstva, které ji nepřálo. Nutno tu zdůrazniti činnost vzdělávací, kterážto dosáhla nejvyšší úrovně a přičiněním jediného bratra, br. starosty, jenž jakoby byl cítil potřebu uvědomovati bratry, že jsou Češi a co byli Češi!

Pořádány i vzdělávací večírky, čajové večírky, na nichž přednášeno, recitováno i sehrána 1 divadelní hra »Síla bratrství«, utvořen zábavní odbor, pořádány výlety, vycházky, zvelebena knihovna o 34 svazků (půjčeno 57 čtenářům 784 knih), zlepšen odběr časopisů, po prvé volen archivář (viz. statistiku), po prvé s. náčelní uznána jako člen výboru a schůze výborové navštěvovala.

Cvičeno stále ve »staré škole«, ač bratří se snažili všemožně o přijetí do hostince br. Pochtiola nebo do školy. Agitací u živnostníků zaměstnávajících hochy v učeni, získán nový dorost a jemu pak přidělen samostatný vůdce. Pilně nacvičováno na slety. Cvičilo se ve Val. Meziříčí, při župních závodech a cvičení v Mar. Horách, v okrsk. v Hrabové, (když se šlo v průvodu z Českého domu, Němci útočili klacky a kamením, tam též i naši někteří bratří pocítili lásku k nám) na sletě v Brně bylo 11 cvičenců, druhého dne však se necvičilo pro zákaz, a za měsíc vypukla válka, která nás o naše veř. cvičení připravila.

A tak tato úspěchy slibující práce, tak krásně tímto rokem započatá, touto strašnou válkou na dlouho zastavena. Během roku odchází 33 brů na vojnu, z nichž pokladník, knihovník, vůdce dorostu a hospodář. Leč funkci knihovníka přejímá bratr narukovanějšího hospodáře br. Pěčka Jos., takže tento, ač náčelníkem, archivářem ještě jednu funkci převzal.

Náraz mobilisační z 56 jednot v župě vydrželo 12 a z těchto i naše, u žen pak ze 7 taktéž naše. Cvičilo se stále, pouze dorost a žactvo se už nevzkřísilo.

Jenom ženy získaly. Majíce vedoucího bratra, jenž narukoval, zvolily si s. náčelní a tak se osamostatnily. Jednota hmotně bohatá nebyla. Všeho bylo asi 500 Kč a aby o ně nepřišla, prozíraví brů je mezi sebou rozdělili s podmínkou, že je zase po válce vrátí.

Obrat byl 906.89 K příjem, 871.82 vydání, hotovost do r. 1915 činila 35.07 K. — S málem se začínalo a k tomu v nejistých poměrech. Svolána pouze členská schůze a teprve na pokyn ČOS. zažádáno o povolení valné hromady na 31. ledna, na které byli zvoleni ti nejmladší, neboť staří všichni utekli od vesla a funkce žádné nechtěli přijíati. Minulým rokem připravované oslavy 500letého úmrtí M. J. Husa všude ztroskotaly, u nás aspoň přednáškami vzpomenu. — V roce tomto viděti už počátky nátlaků vrchního velitelství vojenského a úradů. — Vystupují brů zaměstnaní ve státních službách i mimo to strachem před narukováním. A snad i proto br. starosta, učitel rukuje, i br. jednatel v říjnu vystupuje. Dále narukovalo 10 bratrů. Celkem narukovalo už 43, a z těchto se už nevrátí padlí v roce 1914 br. Nenička Rich., v r. 1915 Peklo, Slíva Fr. a Brumek Josef.

Tři bratří vyloučení pro tr. čin, první to obraz uvolněn. poměrů. Zemřeli zakládající

členové: Josefovský Jan a Jaroš Václav. Cvičení však přece udržováno jak vidno z výkazů. — Cvičilo se dále ve »staré škole« a na zahradě této. Výborové schůze stále pravidelně konány, ač jednatel v říjnu vystoupil a br. starosta už v červnu.

Zůstal jen br. Pěčka Jos., místostarosta a náčelník, zbylí bratři s ním v čele dále se pak scházejí v tělocvičně, kterážto v míru nevyhovovala, teď však všemi chválena, neboť byl tam klid před slídivými zrakami četníků hrabovských, kteří pátrali, kdo cvičí z dělníků-vojínů vyreklamovaných závody vítkovickými.

A s politováním dlužno konstatovati, že právě ti se vyhýbali tělocvičně, kteří se báti nemuseli. I knihovna utrpěla, jednak vlhkostí místnosti, jednak, že prozíraví bratři včas odstranili knihy »závadných« spisovatelů a básníků. Přesto se pilně půjčovalo jak v tělocvičně, tak i v mateřské školce, kdež byla knihovna převezena a uložena po celou válku. Půjčeno 619 knih 218 půjčovatelům z celé obce. Podniků mimo cvičebního večírků, jenž byl povolen jen ve prospěch dobročinných účelů, nebylo.

Pilně však debatováno a přednášeno ve cvičení a po cvičení, dopisováno s bratry narukovanými, kteří povzbuzují zbylé k další práci.

Obrat byl malý; přijato 459 K, na fond pro sirotky po padlých 38 K, na časopisy 60 K a na školství menšinové 10 K. Do roku nejhorší persekuce našeho národa a zvláště jeho největší složky Sokolstva 1916, rozpuštěním ČOS. v prosinci minulého roku, zůstalo 80.07 K. Leč zůstaly nám župy a tak i naše, nás včas a dobře informovala o všech proti nám namířených ranách. Přesto, že zakázány valné hromady a jakékoliv spolčování přísně stíháno, přece jsme si stále rozuměli. Protokolována pouze schůze výboru v lednu, kterou zapsal ještě br. Pěčka, jenž onemocněl a v únoru narukoval. — Nás 5—7 věrných cvičení, přece jsme vždy si pověděli, co nového bratři píší a jaký duch na frontě vládne. Z lístků posílaných bratřimi jsme mezi řádky vyčetli, že v Rusku je pro nás líp a dovídali se o ležích. Věděli jsme, že br. Dubský Fr. bojuje už za svou vlast v Rusku. Úřady sice pátraly po všem, jen aby uvalily podezření na bratry, pátraly po sokolských plakátech

sletových a v národních barvách, prohlíženy knihovny, však u nás včas vše uschováno. Četnictvo, hlavně stanice v Hrabové, drzou kontrolou u jednotlivců, činovníků i soukromých osob, hledalo seznamy členstva, ke zjištění, kdo z bratrů zajatý a narukován. Dále pak narukovalo mimo br. náčelníka 5 bratrů, takže nastalo úplné bezvládí. Další padlý, zakládající člen Al. Rožnovský skončil z hladu v Albanii.

Zůstalo jen 23 členů a 8 sester, však cvičeno stále. Jediný příjem mimo příspěvků, byl z pokut za slova německá, jichž se však bratři aspoň ve cvičení pilně varovali užívatí a považte, v r. 1916. Přijato 89.52, vydání však 146.89 K; k tomu všemu batři strachem upsali na válečnou půjčku 45.13 K, dohodnuvše se čtyři za hostincem br. Pochtiola, v poli. Sledujeme-li statistiku činovníků t. r. a shledáme, že je div, když jednota nadobro neusnula, za což budiž zbylým, tentokrát věrným, dík tlumočen.

Do r. 1917 jsme smutně pohlíželi vstříc. Unavení a vyhladovění dlouholetým trváním této hrozné války, bez vedoucích, přece toužili jsme po pomoci. A tu jeden z nejmladších členů jednoty po dvakrátě žádá a osobně intervenuje u policejního komisařství o povolení valné hromady, leč marně. Teprve 19./8. tuto podařilo se svolati. Za jakých poměrů se pracovalo, domyslí si každý, peněz nebylo, jednota přídělů neměla, vše se »fasovalo«. Jaká radost, když br. Sumík B., hospodář, oznamuje, že dostal koupiti 3 l petroleje od pí. Kozarové. Tu ten, tu zas onen »přismyčič« pytel koksu nebo dřeva, a podlahu drhli, čistili, prach stírali, zatápěli sami a místnost vybílili, jenom aby se cvičilo. A tak se nacvičovalo na župní závody v Českém domě, kde 2 bratři čestně obstáli. A kdo pak scházel, ten to »vypil« od br. Sumíka: »pro koho to topím? Franto, dejme mu »hobla«! Bylo to snad nejkrásnější bratrství, (poznámka kronikáře) procítěné tlakem z venku. Neboť se cítili více než doma v té spuchřelé, shnilé budově, kde už po třetí rok zapomínali vřavy válečné.

Jak již pověděno, snaživým přičiněním br. Viléma, pokladníka konána 19./8. valná hromada po 2 a půlroční přestávce. Na této přítomni pouze tito a taktéž i zvolení, vlastně si sami rozdělili funkce: Vilém K., Choleva Emil, Krejčíček Frant., Sumík B.,

m

Kaloč Boh., Pešat Vil., Makový, slevač, Slamňák Jos., Telinger Jos., Brumek Karel, Jar. Nitra a 5 sester. Všichni bratři vojáci-dělníci, až na br. Cholevu. Že nový výbor chápal se pilně práce vidíme, že konal 4 schůze, na kterých pak vybráno 32 K na školské menšiny. Činnost vzdělávací opět za vedení br. starosty získala. V tomto roce za přispění naší jednoty založeno i České srdce v Hrabůvce.

V tomto roce se dovidáme, že opět přibyl mučedník za nepravou věc br. Žáček Alois, jenž loni padl. Zajatých je 6, dovidáme se, že i br. dr. Klega L. je v ruských legiích.

Přijato opět málo, 174.64 K, vydáno ještě méně, 104.28 K, však přece započato se 70.36 K hospodaření v r. 1918, v kterémžto roce opět ubývá v únoru 7 bratří, z nichž i jednatel. Za tohoto pověřen br. Dvorský Fr., však tento takřka péro v ruce, nedokončiv první zápis svůj, umírá. Pohřbu zesnulého se už 18./2. zúčastňují v kroji, což tentokrát úřady povoleno. Bylo pozorovatelné, že i u úřadů zavládá ochablost v konání přísných nařízení. Začínal poletovati duch svobody.

A opět pohlížejme s úžasem na tuto dobu největšího utrpení a hladu, na 10./3. konání valné hromady. Už jen malá hrstka snaží se konati svou sokolskou povinnost. Však přece prosby o přispění nutily bratry, by aspoň něčím přispěli a tak aspoň při výborových schůzích sbírali »krejcary« a pomáhali. Sami i Deklaraci českých spisovatelů zakoupili a zarámovali, přednášky

a proslovy před šikem konány, ba i v Hrabové, kde bratři chodili cvičit, když obec v únoru starou, však útulnou »naši« tělocvičnu prodala. Teprve v srpnu získána místnost — sál u p. Chýlka a tu vlita byla nová krev do žil již, již ochabujících. Počato hned s nacvičováním na tělocvičný večírek, kterýž ihned rozhodnuto konati 17./11. A tu br. Pešat propůjčuje svou dílnu pro děvčata k nacvičování, jelikož bylo v sále zima (netopilo se). Jak vidíte, v pilném, věčném ruchu v naší jednotě, přišel den osvobození. Co tu radosti a práce. Pilně rozšiřovány publikace o prvním našem presidentovi a my zakoupili a »pověsili« p. presidenta, utvořen strážný župní sbor a 2 bratři vyslaní, sbírány dary žačkami pro jednotu i jednotlivci s nadšením věnují větší obnosy. Bratři se houfně vracejí do našich řad, leč k ubránění hranic, znovu někteří rukují, tentokrát však s nadšením a radostí. Leč dosud mnoho jich dlí v zajetí a opět jeden padl, tentokrát však voják, ruský legionář Pěčka Vlad. V legiích máme tyto bratry: ruské: Dubský Fr., dr. Klega L., Sumík Em., Polášek Boh., Horečka, italské: Nohel Fr., Jaroš Karel, Slamňák Josef; francouzské: Šimeček J.

Obrat se večírkem zvětšil na 1905.45, vydání 677.34, takže jednotu už vykazuje majetek 1228.11 K ku konci roku. Připomeňte si bratři a sestry tyto řádky, dobu tak těžkou nejen pro naši jednotu, jako pro celé Sokolstvo a dejte si ruku na srdce, při tom se tázajíce: Kdo na naše místo? Jistě naše mládež, naše děti vychovejme v Sokole!

Léta poválečná 1919-1927.

První rok v naší osvobozené vlasti přinesl jednotě a tím hlavně výboru daleko více starostí a zodpovědnosti let předešlých.

Jednak nárůstem členstva, jehož přibývalo skoro 300 proc., jednak zakládáním různých odborů, zvláště branného, jenž založen hned počátkem roku. Tento byl velice žádoucí v našem ohroženém území, v bojích o Těšínsko, kdy Poláci vydali heslo: »Ostravica — granica«. Stálá pohotovost ve zbrani, službě telefonní v Českém domě ve Vítkovicích, zájezdy noční v ozbrojeném autě do napadaných obcí, zaměstnaly úplně naše bratry. Sklad zbraní jednoty se nacházel v hostinci p. Chýlka a sklad sousedních v plebiscitě se nacházejících jednot byl u br. Cholevy, odkudž také bratři vyjížděli. Provedeny odvodů veškerého členstva podle hajčího odvodů, jichž bylo 65, z nichž klasifikováno 33 A, 15 B a 17 C.

Znovu narukovalo 9 brí, z těchto 4 ze sokol. odvodů, ostatní ponecháni ku službám shora označeným.

Bratři za války narukovaní skoro všichni se vrátili do řad našich. Koncem roku i brí legionáři a jsou bratrsky na večírcích vítáni.

Sociální akce podpůrné získaly bratry úpině. Provedená sbírka v obci s pokrok. spolky společně vynesla 1300 Kč pro Česl. Červený kříž.

Jednotou darováno poškozeným na Slovačce 200 Kč, pro sirotky po padlých legionářích 80 Kč, vybráno pro ně zvláště na člen. schůzích 26. a 1. 30.70 Kč, rozprodány v jejich prospěch tiskopisy za 18 Kč, Spolku Komenskému ve Vídni, jako každoročně 80 Kč a stala se členem téhož, příspěvkem 24 Kč, byla členem Nár. divadla v Brně za 10 Kč, Družstva pro stavbu Nár. divadla v Mor. Ostravě též za 10 Kč, místní kuchyni chudých věnováno 50 Kč, prodáno 100 »cihel« pro Nár. divadlo mor.-slezské za 100 Kč, na

Sokolovnu ve Zlíně 50 Kč, na I. státní půjčku upsáno 500 Kč.

Činnost vzdělávací už za vedení 4 čl. sboru dostala jiný ráz a předčila daleko vše, co dříve vykonáno. Na 25 proslovů a přednášek, z nichž sám br. Vilém vypracoval 20, pořádány první besídky členstva, jichž čteně navštěvováno (prům. 40 čl.), sehráno divadlo »Lešetínský kovář«, odebíráno 95 čísel různých časopisů, půjčeno 1333 knih 82 členům z knihovny vlastní, jež čítala celkem 431 knih.

Konáno pět členských schůzí, 12 výborových, kteréžto i členstvo pilně navštěvovalo, zvláště brí, přicházející z války, nebo na dovolenou.

Rozprodávány čile letáky a spisky, docházející na jednotu. Pořádány rozestavné běh ČOS. k narozeninám br. pres. Masaryka taktéž zaměstnal 35 brí pořadatelů a 4 brí běželi.

Účast v krojích na 14 podnikcích vlastních i okolních jednot byla celkem 116.

Členstvo čile upisovalo fond sletový a dary jen přšely pro jednotu, takže celkové jmění při příjmu 10.755.36, vydání 6.723.35, obnášelo koncem roku 6.221.66 Kč. Příspěvky byly jednotné 5 Kč ročně.

Cvičení se zmáhalo, neboť byla uzavřena řádná smlouva s host. p. Chýlkem, kdež cvičeno po 4 dny v týdně.

Br. náč. Pěčka Jos. absolvoval župní cvič. kurs týdenní.

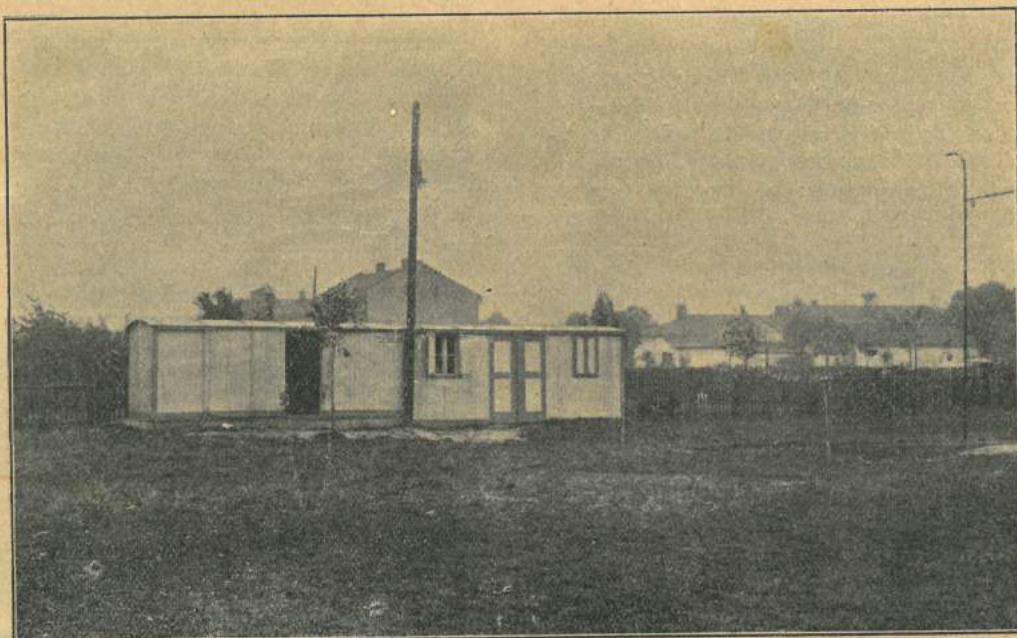
1920.

Již loňským rokem pilně se připravovalo na I. slet ve svobodné vlasti. Z úžasem a nedůvěrou pohlíženo doma i v cizině na tyto přípravy, v době, kdy celá Evropa točila ještě ve starostech o bytí, když ještě strach hladu nedal klidné práce. U nás však a tak i v celé sokolské obci, pohlíženo s dů-

věrou, pracováno k uskutečnění tak velkého lepého podniku, ukázky to naší hospodářské a organizační schopnosti republiky. Za vedení snaživého a obětavého br. pokladníka, jenž horlivou agitací získal 31 bří, 13 sester, umožněno i naší jednotě přispěti ku zdatu sletu. Jednota vypravila na vlastní útraty všechny cvičící: 5 dorostenců, 6 dorostenek, 4 ženy a 2 bratry.

Dorostu dán nový úbor, krátké kalhoty, režné s červeným pásem, tělo obnažené. — Závodníci skládali zkoušky i z pořad. cvičení. Rozprodáváno mléko na našich podnicích.

Obrat vzrostl, příjem 24.136.90 Kč, výdání 17.433.40 Kč. Celkové jmění vzrostlo na 13.989.34 Kč, kromě darů 1.242.20 Kč.

Hřiště »Sokola« Hrabůvka z roku 1928.

Činnost tělocvičná a účast na podnicích nebývalá. Byl to rok slavností. V tomto roce přiznána práce Sokolstvu na poli národním a osvobození, účastí na našich podnicích a stálým vzestupem členstva, jehož bylo přes 200. Bylo ovšem přísně dbáno čestnosti národní u přistupujících, utvořen očištěný sbor, o jehož činnosti občanstvo letáky uvědoměno.

Pořádány přednášky a školy pro nové členy, by poznali práci a ideje sokolské myšlenky.

Učiněn pokus získati obec pro postavení školní tělocvičny, by jednota se mohla tam nastěhovati.

1921.

V tomto roce boje sociální a politické omezily příliv členstva, ba mnozí nepochopivše správnou cestu, vystupovali.

Pilně dbáno chování se bratří v životě občanském, ba i zákaz navštěvovati určitý hostinec vydán.

Příspěvky zvýšeny na 1 Kč měsíčně a přispívajícím více 8 Kč, co dar na stavbu Sokolovny, k čemuž utvořen stav. odbor a zakoupen pozemek od p. Mikesky Fr., rolníka, jenž máje dva syny v jednotě, daroval k tomu 1 měřici. Kupní smlouva vypracována u br. dr. Šavrdy a uložena u br. sta-

rosty. K tomuto pozemku náleží příležitost po cestě pí. Šmírové provd. Václavíkové.

Prodávány cihly br. Radkem a bří přispívají většími dary, sehráno pět divadel čilým záb. odborem, takže jmění vzrůstalo, a po zaplacení 16.000 Kč za pozemek zůstává ještě koncem roku z příjmu 35.026,82 Kč vydání 33.917 Kč, čistého jmění 8.337,71 Kč. Jen v klidné vnitřní práci děje se postup a tak i našim složkám přinesl rok tento vzestup.

Kroj. akcí pořízeny dorostencům a dorostenkám kroje, na dobročinné účely věnováno 71 Kč, rozprodáno 200 losů matek a kojenců, dorost náš dobyl čestných cen v župních závodech, sestry složily slib do rukou náčelní k uctění nar. presidenta, že věnují veškeren volný čas výchově sokolské mládeže.

Knihovna propůjčena zakládající se veřejné, již vedla místní Osvětová komise; konáno 13 výb., 1 člen. a 1 mimoř. val. hromada.

Husovy oslavy konány společně s místní Osvět. komisí.

V tomto roce nám odešel zakl. člen, dlouholetý pracovník ve výboře v I. deseti-letí jednoty, br. Kozar Aug. a br. Najzar Karel, na jejich poslední cestě bří je vyprovodili v krojích v účasti nebývalé.

Župou provedená mobilisace se úplně zdařila, na nám určené stanoviště ve Svino-vě se dostavilo 5 bří.

Cvičilo se opět u p. Chýlka.

1922.

Rok věnovaný župě a jejímu sletu na oslavu 25letého trvání. Přípravy zabraly členstvo a zvláště cvičící, k úžasné práci úplně. A tu došlo ku sporu o hodiny cvičební s oběma cvič. sbory. A jelikož br. náčelník, uvyknuv sám rozhodovati, jakž se dosud dělo, nemile nese rozhodnutí cvič. sborů a chtěl se vzdáti, díky však sletu, zůstal a teprve v říjnu odešel po dlouholeté práci v náčelnictvu a výboře od r. 1910 do ústraní, věnovav se cele od vstupu myšlenky sokolské a s ní také žil. Co vykonal pro jednotu on, bylo již oceněno dříve v tomto památníku a kdo máš zájem o jednotu, vezmi si příklad z něj. Chudý stolařský

dělník věnoval veškeren čas pro jednotu, ve válce, nebýti jeho, necvičilo by se. Jeho dobrých námětů vždy váženo, posloucháno, a to co se nachází dnes v archivu, jen díky jemu jako prvnímu archiváři, kterážto funkce na jeho popud založena.

Novota jednotného členství způsobila mnoho nevěle, však mírným postupem docilováno nápravou.

I práce na sletišti vykonal 117 osob — 657 hodin, 3 potahy po 2 dny atd.

Ženy i dorostenky se čestně umísťovaly, tak sestra Macková dosáhla 80 proc. možných bodů a obdržela diplom a dorostenky, spojené s dorostem z Přívozu, obdržely II. cenu. Jednota zakoupila za 3356 Kč vstupenek sletových.

Zúčastnění zástupci jednoty na pohřbu br. Čapka.

Č. O. S. povolila zřizovati sportovní odbory, mimo kopanou.

Opraveno náradí a doplněno více jak za 3000 Kč.

Provedena akce pro nezaměstnané, jichž měla jednotu 13. Z těchto 6 uznáno nejpotřebnějšími podpory; ženatí obdrželi à 60 Kč a svobodní à 40 Kč. Účastník župního cvičitelského kursu br. Laník Fr., co nezaměstnaný taktéž podpořen 200 Kč, Sbírka koncem roku pak vynesla 619 Kč, z čehož župě odesláno 205 Kč. Na mimořádné valné hromadě též vybráno 63 Kč.

Sehrány 2 divadla: »Janošík« a »Furiantí«, 11 přednášek sokolských, 7 jiných, 114 proslovů, 5 vycházek, 1 vzdělávací škola, vzpomenu 60letí Sokolstva, utvořen nový zábavní odbor, kterýžto loňským rokem usnul, za předsednictví br. Nitry Jindř., závodů ideových se zúčastnilo 44. Rozprodány letáky Orel-Sokol a jiné. Knihovna přišla opět do vlastních rukou, neboť my měli nést opravy a knihy dále půjčovány. Knih zůstalo 320, mimo divadelní a teoretické.

Odebíráno 173 čísel 11 různých časopisů.

Provedena změna stanov podle usnesení Č. O. S.

Obrát: příjem 26.737,58 Kč, vydání 24.645,76 Kč, zůstalo 6365,31 Kč.

1923.

Zpracovaný lety výbor vedl si klidným tempem.

Po prvé zvolen rozhodčí soud se 7 členy.

Nezaměstnanost nutí 10 bratrů opustiti vlast do Argentiny, kde doufají naléztí lepší. Však někteří zůstávají dále členy jednoty a taktéž radostně oznamují, že se našli i tam v sokolských jednotách.

Členstvo daruje vrácený garanční fond sletový jednotě.

Rozprodáno 400 losů ve prospěch Tyršova domu v Praze.

Novým zábavním odborem a za předsednictví br. Zuzánka Lad. hráno pilně a české kusy: »Noc na Karlštejně«, »Vojnarka«, »Exulanti« a »Růžová pouta«. Jednota se stává členem župy divadelních ochotníků. Vzdělávací činnost, hlavně za výpomoci s. náčelní vykazuje 85 proslovů a 14 přednášek. Knihovna vlastní 122 divadelních knih, všech 544 knih konány 2 osvětové školy, 196 čísel r. časopisů odebíráno, žel že jednota doplatila na ně 730 Kč.

Znovu doplňovány potřeby ke cvičením veřejným a besídkám.

Jednota čestně zastoupena při otevření Sokoloven v Krmelíně a Staré Bělé.

V tomto roce převzala jednota pozemek do své správy a počato se sázením stromků, jichž 22 zasazeno a počato s oplocením.

Odebráno od župy 28 památníků 25letí župy, však dodnes ještě leží několik v archivě.

Okrskového kursu cvičitelského se zúčastnili bratři Noglý a Jakubek Fr., jimž jednota hradila výlohy, rovněž zájezd do Trenčína, jehož se zúčastnily jen ženy, podpořen 120 Kč.

Z loňské akce podpory pro nezaměstnané rozděleno pěti ženatým à 90 Kč a na dítě à 25 Kč, celkem 600 Kč.

V tomto roce po prvé pracuje samostatně zábavní odbor a jeho pokladník vede zvláštní pokladniční knihu, tento pak pouze čisté obnosy předává hlavnímu pokladníkovi, jenž vykazuje 13.816.96 Kč příjmu a 12.677.16 Kč vydání, celkové jmění 6111.07 Kč, u pokladníka zábavního odboru Kč 284.08 Kč.

1924.

Započato už vážně s pracemi u stavebního odboru. Žel, že akce zřízení stavebního fondu upisováním, hned na valné hromadě pro slabý zájem ztroskotala. Jinak vykonáno mnoho na hřišti, jež celé oploceno za 3462.70 Kč, nepočítaje v to práci, již celkem několik bratří provedlo zdarma. Pozemek je 118.90 m dlouhý a 47.67 m a na straně západní o 1 m užší.

Vzdělávací činnost počala se bráti novým směrem, díky pokrokovosti nového snaživého vzdělavatele, jenž 12./2. svou funkci převzal po odešlém na své nové působišťě br. Schreierem. V tomto roce se dožívá zakládající náš člen, býv. posl. a dlouholetý starosta obce Hrabůvky br. Klega Jos. padesátin. Konány 2 vzdělávací školy, 2 besedy vzpomínkové: Žižka, Smetana. 2 členové se zúčastnili kursu řečnického: Malík a Štátný, 5 členů kursu divadelního, 2 vycházky, proslovů 81, přednášek 14. Knihovna čítala 240 svazků zábavních. Půjčováno málo, neboť stojí v obci dobře zařízená knihovna obecní.

Časopisů 108 ruz. čísel, na něž jednota doplatila 364 Kč, mimo Župní věstník, jež každý člen dostává z příspěvků. Schůze cvič. sborů konány po prvé samostatně. Jednotě darováno od strany živnostenské a Občan. záložny v Hrabůvce à 100 Kč.

Zemřela s. Nitrová Ludmila.

S navrženou župní kandidátkou do výboru Č. O. S. jednota nesouhlasila, zvolena jednohlasně kandidátka opavské jednoty.

Konečně 10.-11. se jednota přestěhovala do školní tělocvičny, kteráž nákladem obecním postavena a moderním zařízením vybavena a tak po 21 letech našla stálého útočiště.

K tomu majíc své vlastní letní hřiště, jež ohrazeno a osázeno, částečně mohla směleji hleděti vstříc 25letí. A tak rozhodnuto už tehdy nepořádati žádné okrskové cvičení u nás, jen abychom získali je v r. 1928.

Počet krojů se u nás povážlivě zmenšil na 7, takže pověřen br. Grygar zahájití krojovou akci, kteráž však ani v r.

1925,

výsledku neměla.

Přes rozlišující názory jednotlivců, činnost celkově dobrá, ač br. náčelník onemocněl a cvičitelský sbor slabě vychován ku samostatnému vystupování. Členstvo však samo se činilo v nápravě. Že došlo i k ostrým konfliktům, není se co divit, přečteme-li si článek »Nervy činovníků« ze dne 14./4. 1928 »Župního věstníku«. Členstvo navštěvovalo pilně veškeré podniky pokrokového souručenství, jehož byla jednota členem.

Největší pozornost věnována dorostu, jemuž uspořádal vzdělávací sbor 38 proslovů, 2 besídky a 8 rozhovorů. Celkem proslovů 96, přednášky 3, besídek 3, 2 členské rozhovory, 8 dorostenských, 1 vycházka, župní slet do Příbora, jehož se zúčastnilo dvě třetiny přihlášených, výlety jednoty na Radhošť a do Metylovic na tamní výstavu. Divadla sehrána tři: »Radúz a Mahulena«, odpoledne pro děti a večer pro dospělé »Románek na horách« a »Zloděj« 1-aktovka v rámci konkurenčních her župy divadelních ochotníků, kterážto hra za dekoraci a provedení poctěna I. cenou a všichni účinkující diplomem. Vůbec tohoto roku pořizovány nové dekorace nákladem jednoty za přispění br. malíře v jednotě se nacházejícího.

Provedeny po prvé šibřinky, místo obvykle konaných plesů, na které dekoraci opět jmenovaný bratr v režii a za přispění obětavého bratrsk. zábav. odboru provedl a jež vynesly 400 Kč půjčováním druhým spolkům.

Rozprodány losy válečných poškozenců 15 Kč, 20 cihel na Hrvatski dom v N. Poli u Mikulova 20 Kč, darováno 15 Kč menšinovému školství. Odebráno 200 menších kolků à 1 Kč, splaceno 1900 Kč na Tyršův dům v Praze, rozprodány cenné knihy docházející na jednoty sokolské, příspěvky zvýšeny na 20 Kč ročně. S. Klimánkovou darována státní vlajka, Bratří hrají ve dvou družstvech házenou, zúčastnili se vítězně, dobyte první cen, běhu »Napříč Hrabůvkou pořádaného místním sportovním klubem.

Divadelní sokolská představení v Mor. Ostravě členstvo pilně navštěvuje.

Složena polovice garančního fondu sletového.

Státního rytmičského kursu se zúčastnila s. Mutinová M.

Odebíráno 119 čísel různých časopisů.

Pracováno pilně na hřišti a jeho úpravě. Zasazeno dále 185 stromků, vesměs lip a 768 keřů, za vše to vydáno pouze 78.40 Kč, jelikož br. Sumík, Telinger Jos., Lipošvý Arnošt vyprosili a zdarma dováželi. Pracováno 268 hodin, žel že opět a pořád jedněmi a těmi samými. Povozy přispěli pouze 2 br., Doležilek a Pěčka B. Ve věstníku učiněna výzva i k starším, však nikdo nepřišel, neporadil a nepomohl, jen a jen funkcionáři se dřeli.

Pilně se připravovalo na slet roku

1926,

na jehož fond zbylá polovice do konce března složena. Naše knihovna v důsledku stávající obecní zrušena a darována menšinám v Trlíčku u Těšína 100 knih a do Holasovic 92.

Přípravami na slet nový výbor a hlavně nový jednatel se zapracoval úplně.

Nezapomínáno však na vnitřní práci, čímž se přišlo na nepořádné vedení pokladny a v důsledku toho pověřen nový bratr pokladnictvím.

Po sletě, jehož se zúčastnilo 58 bratří, 15 dorostů (tito v krojích jednotou jim na splátky zakoupených) a vícero sester, z nichž 2 byly v průvodu Prahou, nastala však únavná pauza. Práce bylo dost, neboť postaveny na betonové základy zakoupené od dráhy 2 vozy a tyto upraveny za šatny a pro sklad letního nářadí. Celkem se pracovalo 236 hodin, byli tudíž nuceni ti, co nepracovali 2 à 2 Kč zaplatiti podle usnešení valné hromady z r. 1925. Vozy stály s potřebným materiálem 1493.59 Kč. Obrat sletový činil 4000 Kč. Obrat v hlavní pokladně 12.839.52 Kč, vydání 11.423.45 Kč, jmění 6155.69 Kč.

Činnost vzdělávací za vedení br. Malíka, stála pořád na vyšší úrovni: proslovů 72, přednášky 2, rozhovorů 2, besídek 2, vzdělávací školy 2, časopisů 100 čísel různých. Knihovna čítala 48 knih vesměs důležitých vzác. exemplářů, mimo knihovny teoretické. Divadelní knížky darovány knihovně žup. divadelních ochotníků, již jednota je do dnes členem.

Br. náčelník po sletě onemocněl zno-
vu, což poněkud brzdilo činnost tělocvič-
nou. Divadla sehrána tato a vesměs těžká a
výpravná: »Strakonický dudák«, »Pan Jo-
hanes« a »Fidlovačka«, dorostem »Venouš
a Stázička«.

1927.

Vstupováno s vědomím, počítí s pří-
pravami na jubilejní rok v roce letošním.
A tu již na valné hromadě br. Vencl při-
chází s návrhem pořízení vlastního praporu,
kterážto myšlenka teprve koncem roku se
ujímá a sbírkami pověřen br. Jurčík. S no-
vým náčelníkem nový, zdravý vzduch
vstoupil do tělocvičny a ač tíhu své povín-
nosti trpělivě snášel, přece si postěžoval
koncem správního roku na valné hromadě.

Kursu státního cvičení žactva se zúčast-
nil br. Malík a Kadlec. Župního kursu v plo-
vání 2 sestry.

Zkoušku cvičitelskou složil br. Noglý.

Okřskový kurs navštěvovali br. Mi-
keska V., Mutina, Doležilek Jar., Svrček V.,
pro liknavost kurs odložen.

Nácviků 9, 4 sjezdů, proslovů 60, divad-
la sehrána dvě, však s nevalným úspěchem.

Provedena akce krojová, čímž získáno
10 krojů.

Úraz br. Gajdošíka se stal vlastní vi-
nou. Šatny natřeny světlou barvou z vnitř-
ku i s venku, kruhy nově pořízeny, takže na
hřišti máme stálou hrazdu i kruhy. Každý
bratr neb rodina má kousek půdy mezi
stromky, tuto sami si upravují v pěkné zá-
skoutí a osazují scházejícími i pnoucími se
keři tak, aby pohodlně před sluncem chrá-
něni byli při nastávajících a budoucích cvi-
čeních veřejných. Proto, kdo ještě nemá
místo, smluv se s br. hospodářem hřiště!

O vzniku ženského odboru v naší jednotě.

Srovnáme-li historii zakládání ženských
odborů v bratrských jednotách: Místku r.
1901, Moravské, Polské Ostravě, Mar. Ho-
rách a Vítkovicích r. 1903-4, překvapí nás
ohromný rozdíl, jak různý bývá úspěch ča-
sto té samé práce v městech, oproti venko-
vu. Tam jest lid vzdělanější, dojmům spíše
přístupný, takže myšlenka sokolská, která
jako jasná hvězda zazářila do širokých
vrstev lidu a povzbudila několik málo ná-
rodních pracovníků, kteří s velkým sebeza-
přením bránili české menšiny proti příboji
němectví, tato myšlenka setkala se s vzác-
ným porozuměním a uvedena záhy ve sku-
tek. České ženy dobře cítily, že je potřeba
založiti novou složku pokrokového hnutí a
výchovy žen a věděly, že v rámci sokolské
organizace naleznou dosti živné půdy, aby
mohlo zapustiti kořeny. V poměrně krátké
době, téměř přes noc, stál tam pevně šik
sebevědomých nadšených pracovníc, kte-

ré si vytkly vznešený cíl: v tělocvičnách vy-
pěstiti krásná, zdravá těla a do duší vštípití
ušlechtilé cnosti sokolské.

Naproti tomu v naší obci nehrozilo pří-
mo nebezpečí germanisace, bylo však nutno
těžce probíjeti ledy nedůvěry a zastaralých
předsudků velké většiny občanstva.

Při zakládání jednoty není ani zmín-
ky o ženách, ačkoliv už při prvních podni-
cích, večírcích, divadlech, výletech spolu-
pracovaly ženy.

Po prvé přetřásána otázka založení
ženského odboru v »Sokolu« na výborové
schůzi v roce 1904. Byla rozeslána zvláštní
provolání k ženám, by přistupovaly za člen-
ky naší jednoty a následek toho byl, že z
řad nepřátelských, obzvláště pak klerikál-
ních, byly vrhány šípy nenávisťi, jedova-
tých pomluv a výsměchů, které měly za-
sáhnouti ty, o nichž se vědělo, že se chtě-

ly postaviti v první řady, takže skutečně znechuceny, odstoupily, vyčkávající příhodnější doby.

V příštím roce snaha bratří, získati do tělocvičny rovněž ženy, neměla žádoucího výsledku, takže v následujících dvou letech se už nikdo o to nepokoušel.

Dívkám nepodařilo se přesvědčiti svoje rodiče o důležitosti tělocviku. Tito jim choditi do cvičení nedovolili, zejména matky stavěly se příkře proti tomu, aby jejich dcerky po celodenní práci na poli a v domácnosti mařily čas bezvýznamným skákaním a zbytečnými pošetilostmi, nepřikládaly totiž tělocviku hlubšího významu a tak uskutečnění ženského odboru tříštilo se stále o skálu venkovského konservatismu. —

Roku 1908 měl býti uspořádán agitační večírek pro získání žen, pro naprosté neporozumění však z něj sešlo.

Další dvě léta uplynula, aniž vedoucím činitelům by se podařilo ženský odbor vyvolati v život. Věděli dobře, že vlastnosti sokolské, vypěstované v jednotách tělocvičkem, projevují se v jednotlivcích, ve veřejném životě, v domácnosti, společnosti i povolání a odtud jejich úsilovná snaha, povolání k součinnosti i ženy a tak okruh výchovné činnosti účelně rozšířiti. Dosavadními neúspěchy nedali se zastrašiti, naopak byly jim pobídkou k intenzivnější činnosti a to tím spíše, že v současné době také klesá rikálové zahájili akci pro získání žen ve svůj prospěch. Bohudík Sokolstvo je pře-

dešlo, pokus se zdařil a tak ženský odbor »Sokola« v Hrabůvce konečně založen roku 1912 a jeho první náčelnici jmenována sestra učitelka Martincová. Činnost však vyvinul až v roce následujícím.

Po prvé představily se sestry veřejnosti uspořádáním přátelského čajového večírku, jenž byl velmi čteně navštíven a dosáhl svého propagačního účelu.

Pro ženy objednány stanovy a aby měly kontakt s organizací sokolskou, objednána pro ně »Sokolice« a tak tento útvar stával se čím dále tím více částí jednoty.

Na tělocvičné besídce r. 1913 zpestřen program veřejným vystoupením žen za vedení bratra, jelikož, žel, se sestra náčelnice vedení vzdala.

Tenkrátě byli nuceni bratří vésti vesměs všechny složky ženského odboru. Nebylo cvičitelek, nebylo příruček, nebylo ani směrnic v jednotě pro ženský nářadový tělocvik, který s ohledem na zvláštní jeho účel a povahu nemohl býti totožný s tělocvikem mužským. Proto docházela občas do cvičení s. Dubinová (Hyánková †) dohlédnout, poučit, poradit, což bratří vděčně kvitovali. Ačkoliv ženy pilně cvičily, přece záznamy o cvičení vedeny nebyly. — Později opět sestry převzaly vedení ženských složek, pracovaly všechny svědomitě a poctivě a mluvím jistě všem sestrám ze srdce, když řeknu, že léta prožitá v tělocvičně za jejich vedení, počítáme za jedna z nejkrásnějších.

Na prahu druhého čtvrtstoletí.

Dr. Miroslav Tyrš a Jind. Fügner, jak známo, založili v letech šedesátých Sokolstvo a do vínku vložili mu krásné určení, že ono před jinými povoláno jest, aby zachovávalo národ při té jarosti všestranně, při té zdravosti tělesné, duševní a mravní, která ni žádná zkáza vzniknouti nedá. Není tedy divu, že pod prapory sokolské hrnuli se jinoši, muži, ženy i děti bez rozdílu stran i povolání, takže dnes není téměř vesnice v naší vlasti, nad kterou by nezamával Sokol křídlem svým.

Bylo tomu před 25 lety i zde v Hrabůvce, kdy ujala se sokolská myšlenka, které zde na Ostravsku bylo tolik potřebí. Byl to zejména br. učitel Fr. Šnajdr, první to náčelník jednoty, na jehož popud vznikla naše jednoty a dne 2. února 1903 uvedena v život. Stárostou jednoty byl tehdy Jan Golat, jednatel adv. koncipient Jos. Doležel. Od té doby mnoho se vykonalo jak po stránce cvičební tak i vzdělávací a jednota se čile účastňovala všech sokolských i národních podniků. Cvičilo se nepřetržitě i po celou dobu

světové války, ač na Sokolstvo i národ český uvalena těžká persekuce a mnoho bratří nastoupilo vojenskou službu. Vzpomínek bolestných je jistě mnoho na tehdejší kruté doby.

Když okovy jimiž jsme byli sešněrováni praskly 28. října 1918 a stali se svobodným národem, tu s tím větším nadšením pracovalo se v jednotě. Pilně se cvičilo, hrály se divadla, členstva přibývalo. Tím jednota mohutněla a tím i hospodářský sílila, takže v r. 1922 zakoupen pozemek ve výměře 5679 m² a upraven na krásné hřiště a osázen dokola stromky a keři. Při tom jest záhodno vzpomínouiti zasloužilých pracovníků br. Karla Viléma, dlouholetého starosty jednoty, br. Fel. Měkýše, br. Čeň. Kováře, br. Flor. Víty, br. B. Grygara, br. Jar. Nítry, br. M. Sumíka a mnoho jiných bratří, kteří pracovali a dosud pracují ke zdaru jednoty.

Jest shodou okolnosti, že právě letos v desátém výročí naší samostatnosti slavíme 25 let trvání naší jednoty. Na oslavu tohoto jubilea pořádány tyto podniky: Dne 4. března koncert Sokolského pěveckého sdružení župy mor.-slezské za řízení br. prof. Hradíla. —

Dne 1. dubna žákovskou a dorosteneckou akademii spojenou s odevzdáním vlajky dorostu. Krásný příklad obětavosti zde projevil br. Ad. Jurčík, který vlajku daroval dorostencům s přílehlavým proslovem, rovněž i jeho paní ač stojí mimo naše řady. Stuhy k vlajce darovány starostou br. Fl. Vítou a cvičitelským sborem.

Slavnostní valná hromada konaná bude 28. května (pondělí svatodušní) za účasti pozvaných zástupců župy, obce Mor. Ostravy a jiných spolků a korporací nepolitických. Zároveň odhalen bude nový sokolský praporek, o jehož zhotovení má zase velikou zásluhu br. Jurčík, který s nevšední píli se stará o splnění tohoto úkolu za finanční podpory obětavých bratřů. Prvním praporečnickem ustanoven br. Fr. Polášek. V předvečer slav. valné hromady 27. května pořádán bude na vlastním hřišti promenádní koncert.

Na 3. června stanoveno pak veřejné cvičení na hřišti, k němuž se konají rozsáhlé přípravy. Práce s tím spojené je hodně, leč bratří i sestry výborů, jak správného tak i poradatelského nelení a pracují a radí se, aby vše dopadlo co nejlépe. U bratra jednatele Pešata konají se schůze a časté porady. Jest to jakási slavnostní kancelář v malém měřítku. Jak již řečeno, vlastní jednota v tomto jubilejním roce krásné hřiště. Jest to první etapa našeho cíle. Leč cíl úplný není ještě dosažen. Jest nám zapotřebí vlastního stánku, střediska to vši práce sokolské — sokolovny. A tu na prahu nového čtvrtstoletí učiněn i k tomu další krok na mimořádné valné hromadě dne 27. dubna 1928. Tato se usnáší i odhlasovala návrh, předložený poř. sborem a opravený přit. zástupcem br. Zavadou, aby každý člen sokolské jednoty závazně složil nejméně 100 Kč na fond pro stavbu sokolovny, a sice buď najednou, nebo v měsíčních splátkách nejméně po 5 Kč. Tu to akci pověřen provésti nově zvolený stavební odbor skládající se z těchto bratří: Fr. Motan, Ferd. Blacha, Hanuš Ježorek, Ar. Lípový, V. Mikeska, Rudolf Piskoř. Členstvo jistě prokáže svou sokolskou obětavost, neboť základem veškeré sokolské práce ať na poli tělovýchovy nebo vzdělávací a spolkové jest obětavost. Ji udržuje se nejen zdravý, čilý život v jednotách, ale jí vyrůstají stavby nových sokoloven, hřřš, jí projevuje se prakticky sokolské bratrství skutkem. Bez sokolské obětavosti není myslitelný postup, ustavičný ruch a činnost v Sokolstvu.

Nemysleme vždy jen na sebe, na svůj prospěch, ale obětujme se činy pro ideu sokolství. Vždyť i Fügner daroval veškeren svůj majetek sokolským účelům. Nejlepší odměnou za to budiž nám radost z vykonaného činu.

Tak i my věříme v obětavost našich bratří a sester a tím i naše jednota bude mezi těmi šťastnými a bude se moci honositi svým důstojným stánkem — sokolovnou. To budiž naším cílem v druhém čtvrtstoletí.

Hanuš Ježorek.

